

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2026-04-16
Besvaras senast
2026-04-22 kl. 12.00

Till kulturminister Parisa Liljestränd (M)

2025/26:713 Behovet av skyddslagstiftning för Sveriges transporthistoriska rörliga kulturarv

Sveriges transporthistoriska rörliga kulturarv  r en levande och betydelsefull del av vårt gemensamma kulturarv. Det omfattar historiska båtar och fartyg, luftfartyg, lok och vagnar samt väg- och terrängfordon, liksom de miljöer, kunskaper och traditioner som är knutna till dessa. Bevarandet och brukandet av detta kulturarv vilar i stor utsträckning på ideella krafter, föreningsliv och enskilda engagerade runt om i landet.

Inom Transporthistoriskt Nätverk (THN) har frågan om ett rättsligt skydd för detta kulturarv drivits under lång tid. Redan 2018 presenterade Riksantikvarieämbetet ett förslag om en skyddslagstiftning. Trots detta har frågan därefter inte lett till några konkreta åtgärder, och något tydligt ställningstagande om hur ett långsiktigt skydd ska säkerställas saknas alltjämt.

Tidigare ställningstaganden från regeringens håll har pekat på att en lagreglering inte anses vara en lämplig l sning, samtidigt som man framhållit att andra åtgärder har vidtagits, främst i form av statlig finansiering till centrala institutioner såsom Statens maritima och transporthistoriska museer. Detta speglar dock en syn på "skydd" som i huvudsak är kopplad till ekonomiska resurser och bevarande inom ramen för statliga samlingar.

För de aktörer som faktiskt b r upp och förvaltar det rörliga kulturarvet ser behovet annorlunda ut. Det som efterfrågas är inte ytterligare bidrag utan ett rättsligt verktyg: en skyddslagstiftning som säkerställer att myndigheter och tillämpande instanser tar hänsyn till kulturarvets särskilda karaktär. Utan ett sådant skydd riskerar regelverk att tillämpas på ett sätt som försvårar eller i vissa fall omj lligg r bevarandet och användandet.

Ett konkret exempel är krav på att historiska järnvägsfordon ska utrustas med moderna tekniska system, såsom ERTMS-transpondrar, vilket kan innebära kostnader på uppemot 700 000–800 000 kronor per fordon. För ideella aktörer och föreningar  r detta ofta orimligt och riskerar att leda till att fordon tas ur bruk, trots att de utgör viktiga delar av vårt kulturarv.

Frågan handlar därmed ytterst om rättssäkerhet och proportionalitet i tillämpningen av regelverk samt om att skapa förutsättningar för att bevara, använda och utveckla det rörliga kulturarvet i hela landet. Ett ändamålsenligt

skydd bör därför inriktas på lagstiftningens utformning och tillämpning snarare än enbart på ekonomiska stödåtgärder.

Mot denna bakgrund vill jag ställa följande fråga till kulturminister Parisa Liljestrand:

Vad avser ministern och regeringen att vidta för åtgärder för att värna och förenkla bevarandet, användningen och utvecklingen av det samlade rörliga kulturarvet, omfattande båtar och fartyg, luftfartyg, lok och vagnar, väg- och terrängfordon samt till dessa relaterade föremål och företeelser, bortsett från omfattningen av den statliga finansieringen?

.....

Rashid Farivar (SD)

Överlämnas enligt uppdrag

Rebecca Heinemann